

Diskussion

Gennem en årrække har antallet af nydiagnosticerede syfilistilfælde været lavt og stationært både i Danmark og i lande som England og USA, men inden for de seneste år er der registreret et øget antal smittede [1, 2]. Således mere end fordobles antallet af syfilistilfælde (fra 172 til 372) blandt homoseksuelle mænd i England i perioden 1998-2000 [3]. I Danmark er antallet af syfilistilfælde steget fra 34 til 63 i perioden fra 1999-2002, og også her fandt stigningen primært sted blandt homoseksuelle mænd [4].

Sekundærstadiet ved syfilis kan vise sig som et makuløst eksantem, der svinder eller udvikler sig til et makulopapuløst eksantem. Condyloma lata er en klassisk klinisk manifestation af sekundær syfilis, der typisk er lokaliseret i ano-genital-regionen, men der er beskrevet andre lokalisationer, såsom i tåinterstitier, ved umbilicus, i aksillen og på halsen [5, 6]. Condyloma lata ses typisk som en fladeformet papel, som på overfladen er fugtig og svampet som hos den her beskrevne patient.

Syfilis kaldes den store imitator, og de kliniske manifestationer i sekundærstadiet kan fejltolkes som værende condyloma acuminatum, herpes, lichen ruber, psoriasis, virus-eksantem eller granuloma annulare.

Konklusion

Alle seksuelt aktive patienter med et uforklarligt udslæt, specielt udslæt i ano-genital-regionen, bør undersøges serologisk for tegn på smitte med syfilis.

Korrespondance: *Gitte Irene Strauss*, Dermato-venerologisk Afdeling, H:S Bispebjerg Hospital, DK-2400 København NV. E-mail: gstrauss@dadlnet.dk

Antaget: 24. november 2003
Interessekonflikt: Ingen angivet

Litteratur

1. Clark P, Cook PA, Lighton L et al. Don't forget syphilis. *BMJ* 2002;325:775.
2. Primary and secondary syphilis – United States, 2000-2001. *Mortal Wkly Rep* 2002;51:971-3.
3. Doherty L, Fenton KA, Jones J et al. Syphilis: old problem, new strategy. *BMJ* 2002;325:153-6.
4. Axelsen N, Kock-Hansen GH, Smith E. Syphilis 2002. *EPI-NYT* 2003, uge 37.
5. Shrivastava SN, Singh G. Extensive condyloma lata. *Br J Vener Dis* 1977; 53:23-5.
6. Rosen T, Hwong H. Pedal interdigital condylomata lata: a rare sign of secondary syphilis. *Sex Transm Dis* 2001;28:184-6.

> AKADEMISKE AFHANDLINGER

Afdelingslæge Ewa Lewin:

Parathyroid hormone regulation in normal and uremic rats reversibility of secondary hyperparathyroidism after experimental kidney transplantation

Denne disputats baserer sig på eksperimentelle undersøgelser udført på Nefrologisk Afdeling P, H:S Rigshospitalet, i perioden 1992-2002. Parathyroidea (PT)-funktionen undersøges i uræmiske rottemodeller, hvor sekundær hyperparathyroidisme (sec. HPT) blev induceret ved 5% nefrektomi og høj fosfatdiæt. En model af reversibel uræmi etableredes ved en eksperimentel isogen nyretransplantation hos rotter, der forinden havde været langvarigt uræmiske. Herved ophævedes uræmien, og reversibiliteten af sec. HPT undersøges. P-parathyroideahormon (PTH) normaliseredes hurtigt, inden for en uge efter normalisering af GFR, p-calcium og p-fosfat. CaR- og VDR-mRNA var klart nedsat i PT-kirtlen fra uræmiske rotter med svær sec. HPT. Det dramatiske fald i PTH-sekretionen efter nyretransplantation skete på trods af uændret, svært nedsat ekspresion af CaR- og VDR-generne i PT-kirtlen, tydende på eksistens af en sekretorisk mekanisme i PT-cellen, som ikke er koblet til CaR og som responderer på ophævelse af uræmien.

En PT-hyperplasimodel etableredes ved isogenimplantation af 20 normale eller uræmiske PT-kirtler i en enkelt normal rotte. Inden for to uger blev p-Ca²⁺ normalt, mens PTH-niveauet var normalt allerede tre dage efter implantationen. Der påvist et normalt respons af PTH-sekretionen på suppression med calcium. Disse resultater viste, at PT-hyperplasi kan kontrolleres hos ikkeuræmiske dyr, og at det »minimale« eller det »maksimale« niveau af PTH, som respons på ændringer i Ca²⁺-ikke er et udtryk for massen af PT-kirtlen.

I den traditionelle model af calciumhomøostasen er hovedvægten lagt på PTH, som den ekstracellulære første messenger, der vedligeholder den meget stabile Ca²⁺-koncentration i ECV. I en eksperimentel model af parathyroidektomerede og nefrektomerede rotter steg p-Ca²⁺ i løbet af 60 min, efter induktion af kortvarig svær hypocalcæmi, igen til udgangsniveauet, selv uden at PTH var til stede og selv hvor den renale calciumhomøostase var elimineret, tydende på eksistens af andre faktorer involveret i den meget hurtige minut-til-minut-regulation af p-Ca²⁺.

PT-kirtlerne kontrolleres ikke af en overordnet »hypothalamus-hypofyse-akse« og er derfor kandidater til at anvende autokrine/parakrine reguleringsmekanismer. Det undersøges om PTH har en sådan feedback-regulatorisk virkning på sin egen sekretion fra PT-kirtlerne. Ved hjælp af RT-PCR påvises ekspresion af PTH/PTHrP-receptor-genet i rotte-PT-kirtler. Denne receptor aktiveredes med PTHrP som surrogat for

VIDENSKAB OG PRAKSIS | AKADEMISKE AFHANDLINGER

PTH. In vivo og in vitro øgede exogentilførsel af PTHrP dramatisk med 200% det sekretoriske PTH-respons til stimulation med lavt Ca^{2+} tydende på eksistens af en autokrin/parakrin-stimulerende effekt af ligander for PTH/PTHrP-receptoren i PT-kirtlen. Hypotesen er derfor at PTH- og PTH-fragmenter har en autokrin virkning på PTH-sekretionen fra PT-kirtlen.

Forf.s adresse: Ewa Lewin, Frederik V's Vej 13, DK-2100 København Ø.
E-mail: lewin@dadlnet.dk
Forsvaret finder sted den 6. maj 2004, kl. 14.00, i Auditoriet, Medicinsk-historisk Museum, Bredgade 62, København.
Opponent: Niels Juel Christensen og Ole Helmer Sørensen.
Disputatsen kan erhverves gratis ved henvendelse til forfatteren.
Vil blive publiceret online i Danish Medical Bulletin, No. 2, maj 2004.

Cand.mag. Annette Erlangsen:

Forskelle i selvmord blandt ældre og ældste ældre i Danmark

Ph.d.-afhandling: De ældste ældre (80+) har over de seneste årtier ikke kun opnået en længere levetid, men også bedre helbred og livsvilkår. Det er ikke klart om disse forbedringer har haft en indflydelse på den meget høje selvmordsrate blandt de ældste ældre, og om selvmordsadfærden hos de ældste ældre adskiller sig fra de yngre ældre (65-79). Formålet med denne afhandling er at undersøge trend og forskellene i selvmordsrisiko mellem de yngre og ældre ældre.

Analyserne er udført med individbaserede registerdata for alle personer (50+) i Danmark. Forskelle i trend er undersøgt i perioden 1972-1998 med hensyn til år, kønsratio, civilstatus og selvmordsmetode. Forandring i risikoen for at begå selvmord er beregnet ved at benytte event history-analyseteknik for perioden 1994-1998. Associationen mellem selvmord og stressfulde hændelser, såsom død af partner, indlæggelse med psykiatriske og somatiske diagnoser, er undersøgt.

Resultater fra afhandlingen viser, at mens selvmordshyppigheden i perioden 1972-1998 faldt blandt de yngre ældre (65-79-årige), fandtes dette ikke for ældre over 80 år. De øvrige analyser af trend viste klare forskelle mellem yngre og ældre ældre.

For alle undersøgte hændelser blev der fundet forskelle i risikomønstret med hensyn til selvmord mellem yngre og ældre ældre. Blandt mænd fandtes en tendens til stigende risiko med stigende alder i forbindelse med somatisk indlæggelse og tab af partner. Et modsat mønster fandtes for psykiatrisk indlæggelse og for kvinder også for somatisk indlæggelse. Alligevel havde psykiatrisk hospitalisering den stærkeste indflydelse på risikoen for at begå selvmord, mens indlæggelse med somatisk diagnose forklarede mest i absolutte tal hos de ældste ældre.

Forfs. adresse: Max Planck Institute for Demographic Research, Konrad-Zuse-Str. 1, D-18057 Rostock, Tyskland.
E-mail: aer@ncrr.dk
Forsvaret fandt sted den 8. marts 2004.
Bedømmere: Annette Lolk, Merete Nordentoft og Margda Waern, Sverige.
Vejleder: Bernard Jeune.

Læge Niels Patrick Gosden:

Mental disorder and violence among young criminals

A clinical- and register-based study

Ph.d.-afhandlingen udgår fra Justitsministeriet, Retspsykiatrisk Klinik og Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet. Ph.d.-projektet er udført i forbindelse med min ansættelse som forskningsassistent på Retspsykiatrisk Klinik i perioden november 1997 til februar 2002. Afhandlingen bygger på et sammendrag samt en publiceret og to indsendte artikler.

Formålet har været at 1) estimere prævalensen af psykiske sygdomme blandt 15-17-årige varetægtsfængslede, at 2) estimere associationer mellem psykiske lidelser og voldskriminalitet blandt 15-17-årige varetægtsfængslede, samt at 3) identificere prædiktorer for skizofreni blandt 15-19-årige kriminelle.

Til dette er udført et klinisk projekt (formål 1+2) og et registerprojekt (formål 3). I det kliniske projekt, som var en tvær-schnittundersøgelse med brug af psykiatriske interview (N=100 drenge), blev der fundet psykiske lidelser blandt 71% og 5% havde tidligere psykiatrisk indlæggelse. Der blev ikke fundet en association mellem psykiske lidelser og voldskriminalitet.

I registerprojektet, som var et historisk followup, blev alle 15-19-årige kendt af Kriminalforsorgen i perioden 3.11. til 4.12.1992 (N=780) undersøgt i Det Psykiatriske Centralregister, Det Centrale Kriminalregister, og Dødsårsagsregisteret i år 2001 (8,7 års followup).

Psykiatrisk indlæggelse før alderen 15-19 var prædiktor for senere indlæggelse for skizofreni (OR=1,83 [1,49;2,12]). En voldsdom i alderen 15-19 var prædiktor for senere indlæggelse for skizofreni (OR=4,59 [1,54;13,74]).

På baggrund af den høje prævalens anbefales det, at unge varetægtsfængslede screenes for psykisk sygdom, samt at unge kriminelle med tidligere psykiatrisk indlæggelse og voldsdom identificeres, idet de har øget risiko for skizofreni.

Forf.s adresse: Folevadsvej 14, DK-2400 København NV.
E-mail: npg@dadlnet.dk
Forsvaret finder sted den 30. april 2004, kl. 13.00 i Hannover Auditoriet, Bygning 20, Panum Institutet, Blegdamsvej 3B, København.
Bedømmere: Lisbeth Kortegaard, Ellen Kjelsberg, Norge og Jens Lund.
Vejledere: Mag.scient.soc. Tavs Folmer Andersen, Dorte Sestoft, Peter Kramp og cand.stat. Gorm Gabrielsen.

Læge Jens Kelsen:

Clonality, regulatory properties and homing potential of cultured gut-derived T-cells from patients with Crohn's disease

Ph.d.-afhandlingen udgår fra V-Forskningslaboratorium, Medicinsk Hepato-gastroenterologisk Afdeling V, Århus Syge-